

PRITARTA

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos

Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo

2025 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. A15-1083/25

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Varpelis“

direktoriaus 2025 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. V-56

**VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „VARPELIS“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
„MĄSTAU – KURIU - AUGU“**

2025 metai

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Lopšelis-darželis „Varpelis“ (toliau Mokykla) vadovaujasi požiūriu, kad vaikas yra aktyvus ir kūrybiškas besimokantysis, kuris pats konstruoja savo žinias per patirtį, tyrinėjimą ir socialinę sąveiką. Mokykla remiasi konstruktyvizmo teorijos idėjomis, kurios teigia, jog mokymasis suvokiamas kaip prasminga veikla, vykstanti tuomet, kai vaikas susiduria su naujais iššūkiais, remiasi ankstesne patirtimi ir bendradarbiauja su kitais.

Vaikai pereina skirtingus pažintinės raidos etapus, o jų mąstymas nuolat kinta ir tampa vis sudėtingesnis aktyviai tyrinėjant aplinką. Kiekvienas vaikas mokosi individualiai, todėl ugdymas orientuotas į jo gebėjimus ir patirtį, skatinant savarankiškumą, kritinį mąstymą ir problemų sprendimą.

Aktyvus įsitraukimas į ugdymo(si) procesą suteikia vaikui galimybę tyrinėti, klusti, atrasti naujus sprendimus ir formuoti supratimą apie pasaulį. Jo sukaupta patirtis tampa pagrindu tolesniam mokymuisi, todėl Mokykloje siekiama kurti saugią ir palaikančią aplinką, kurioje kiekvienas vaikas būtų skatinamas augti kaip savarankiška, kūrybinga ir mąstanti asmenybė.

1.2. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programoje nurodytos vertybės apibrėžia Mokyklos ugdymo(si) pagrindus, kuriant vaikui saugią, įtraukią ir palaikančią aplinką. Jos atspindi požiūrį į vaiko raidą, jo saviraišką, bendruomeniškumą ir lygias galimybes augti bei mokytis.

1. *Vaiko gerovė* – vaikų gerovės prioritetas, užtikrinant jų saugumą, sveikatą ir emocinę darną bei kuriant aplinką, kuri skatina harmoningą vaiko santykį su savimi, kitais žmonėmis ir fizine bei socialine aplinka.

2. *Vaiko orumas* – kiekvieno vaiko unikalumo, autentiškumo ir nelygstamos vertės pripažinimas bei puoselėjimas, stiprinant jo pasitikėjimą savimi ir saviraišką.

3. *Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei* – pagarba, empatija ir tolerancija grįstos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, kurioje pripažįstama įvairovė kaip vertybė, sudaromos sąlygos visiems vaikams dalyvauti ugdymo procese ir skatinamas natūralus prigimtinių bei kultūrinių skirtumų priėmimas.

4. *Lygiateisiškumas ir teisingumas* – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems vaikams užtikrinimas, sudarant galimybes kiekvienam atskleisti savo potencialą nepriklausomai nuo lyties,

sveikatos būklės, socialinės ar kultūrinės padėties bei mažinant atskirties ir diskriminavimo galimybes.

5. *Lygiavertis dalyvavimas* – kiekvieno vaiko teisės būti aktyvia ugdymo(si) proceso dalimi pripažinimas, pašalinant ugdymosi kliūtis ir sudarant sąlygas visapusiškam dalyvavimui bendruomenės veiklose.

6. *Saviraiškos laisvė* – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir teisės laisvai išreikšti save pripažinimas bei skatinimas, sudarant sąlygas jo idėjoms, talentams ir gebėjimams atsiskleisti.

7. *Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas* – pagarba asmeniui grįstos demokratinės ugdymo(si) aplinkos kūrimas, skatinant atsakomybę už save ir kitus bei stiprinant priklausymo bendruomenei jausmą.

8. *Kultūrinis tapatumas* – savo šalies kultūros, gimtosios kalbos, tautos istorijos ir etninės tapatybės puoselėjimas, kartu skatinant pagarbą ir atvirą požiūrį į kitų tautų ir kultūrų savitumą.

1.3. Vaikų poreikiai

Mokykloje vaikų poreikiai atliepiami vadovaujantis pagrindiniais konstruktyvizmo ugdymo teorijos principais, kurie skatina aktyvų mokymąsi, savarankišką tyrinėjimą ir mąstymo struktūrų/schemų bei savo žinių apie pasaulį kūrimą. Remiantis šiais principais atliepiami pagrindiniai vaikų poreikiai: saugumas ir emocinė gerovė, sąlygos bendravimui ir bendradarbiavimui, mokymasis per asmeninę patirtį, natūraliai kylantis poreikis pažinti pasaulį, į vaiko patirtį ir interesus nukreipta mokymo(si) aplinka, puoselėjamas kūrybinės saviraiškos poreikis. Taip pat Mokyklai svarbu sudaryti galimybes vaikams savarankiškai tyrinėti, kelti klausimus ir ieškoti atsakymų.

Vadovaujantis konstruktyvizmo principais, vaikas ugdymo(si) procese yra aktyvus žinių kūrėjas, kuris mokosi per patirtį, tyrinėjimą ir bendradarbiavimą. Jis nėra pasyvus klausytojas, o smalsus atradėjas, kuris kelia klausimus, ieško atsakymų ir pats formuoja savo supratimą apie pasaulį. Mokymasis vyksta ne tik individualiai, bet ir per bendravimą su kitais vaikais bei mokytojais, todėl didelis dėmesys skiriamas socialinei sąveikai ir grupinėms veikloms. Vaikas mokosi ne tik įsisavinti informaciją, bet ir reflektuoti savo patirtį, spręsti problemas kūrybiškai ir pritaikyti žinias realiame gyvenime.

Mokytojas veikia kaip pagalbininkas ir mokymosi proceso moderatorius, pagalbininkas ir įkvėpėjas, kuris nukreipia vaiką tyrinėti, atrasti ir mokytis per patirtį. Mokytojas skatina vaikų

kritinį mąstymą, refleksiją ir gebėjimą pritaikyti žinias įvairiose situacijose, užtikrinant, kad mokymasis būtų prasmingas ir motyvuojantis. Be to, vaikams suteikiama laisvė rinktis veiklas pagal jų interesus ir gebėjimus, o ugdymo(si) procesas vyksta per eksperimentavimą, problemų sprendimą ir žaidimą. Mokymo(si) aplinka yra dinamiška, lanksti ir įtraukianti, leidžianti kiekvienam vaikui jaustis svarbiam ir aktyviai dalyvauti savo mokymosi kelyje. Tokiu būdu ne tik ugdomi akademiniai gebėjimai, bet ir emocinė bei socialinė raida, savarankiškumas, kūrybiškumas ir pasitikėjimas savimi.

Ilgalaikės ugdymo(si) programos, integruojamos į kasdienę ugdymo veiklą, padeda dar geriau tenkinti vaikų poreikius ir užtikrinti jų visapusišką raidą. Mokykloje yra įgyvendinamos kelios ilgalaikės programos. Socialinių – emocinių įgūdžių lavinimui skirta „Kimochi“¹ programa padeda vaikams atpažinti, įvardinti ir konstruktyviai reikšti savo jausmus, stiprina jų gebėjimą kurti santykius ir spręsti problemas. Programa „Zipio draugai“² ugdo vaikų gebėjimą įveikti kasdienes emocinius sunkumus, spręsti problemas, prašyti pagalbos bei padėti kitiems – tai ypač svarbu saugios ir emociškai saugios aplinkos kūrimui. Sveikos gyvensenos įpročių ugdymui pasitelkiama „Sveikas maistas – sveikas vaikas“³ programa, kuri supažindina vaikus su sveikos mitybos principais, įtraukia juos į aktyvų maisto pažinimą per pojūčius ir patirtį. Mokykla priklauso sveikatą stiprinančių mokyklų tinklui „Sveika mokykla“. Vaikų fizinę ir emocinę sveikatą stiprinanti programa „Rūpinamės savo sveikata“⁴ integruojama į ugdymo(si) turinį.

Ilgalaikės programos įpinamos į kasdienes veiklas, Mokyklos maitinimo organizavimo specialistės organizuojamas veiklas vaikams, atsižvelgiant į vaikų interesus ir kasdienę patirtį. Tokiu būdu ugdymas(sis) tampa prasmingas, vaikui suprantamas ir tiesiogiai susijęs su jo gyvenimu, padedantis formuoti tvirtus emocinius, socialinius ir sveikos gyvensenos pagrindus.

1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Mokykloje ypatingas dėmesys skiriamas bendradarbiavimui su tėvais (globėjais), siekiant sukurti pasitikėjimu ir pagarba grindžiamą partnerystę. Tėvai (globėjai) yra svarbūs ugdymo(si) proceso dalyviai, todėl skatinamas jų aktyvus įsitraukimas į ugdymo(si) organizavimą, sprendimų priėmimą bei aplinkos kūrimą.

¹ <https://www.kimochis.com>

² <https://www.vaikolabui.lt/zipio-draugai/>

³ <https://www.pienasvaisiai.lt/>

⁴ <https://darzelisvarpelis.lt/files/dokumentubankas/R%C5%AAPINAM%C4%96S-SAVO-SVEIKATA.pdf>

Bendradarbiavimas grindžiamas aiškiais ir abipusiai priimtinais principais: *lygiateisiškumo* – visi bendruomenės nariai turi vienodas teises dalyvauti ugdymo(si) procese ir priimti sprendimus, *pagarbos* – kiekvieno asmens nuomonė, įsitikinimai ir patirtis yra vertinami ir gerbiama, *konfidencialumo* – užtikrinamas asmeninės informacijos saugumas ir diskretiškumas, *objektyvumo* – sprendimai priimami remiantis faktais, be šališkumo ar asmeninių nuostatų, *integralumo* – siekiama ugdymo(si) proceso vientisumo, skatinant nuoseklų ir kryptingą bendradarbiavimą, *atvirumo* – skatinamas konstruktyvus dialogas, leidžiantis keistis idėjomis ir kartu spręsti iškilančias problemas, *įsitraukimo* – visiems bendruomenės nariams suteikiamos galimybės aktyviai dalyvauti ugdymo(si) veiklose.

Tėvai (globėjai) turi galimybę dalyvauti ugdymo(si) procese įvairiomis formomis: dalyvaujant edukacinėse veiklose kartu su vaikais, bendradarbiaujant su mokytojais ir teikiant grįžtamąjį ryšį, prisidedant prie aplinkos kūrimo, organizuojant pasirinktas veiklas, dalyvaujant bendroje Mokyklos šventėse, dalyvaujant Mokyklos organizuojamuose seminaruose.

Nuolatinis dialogas tarp mokytojų ir tėvų (globėjų) padeda užtikrinti, kad kiekvienas vaikas gautų visapusišką ir individualizuotą ugdymą. Reguliariai vyksta susirinkimai, švietimo pagalbos specialistai organizuoja pozityvios tėvystės ir individualius susitikimus su tėvais (globėjais), kurių metu aptariami ugdymo(si) tikslai, metodai ir vaikų pažanga, taip pat tėvai (globėjai) įsitraukia į grupių komitetų ar Mokyklos tarybos veiklą. Glaudus bendradarbiavimas su šeima padeda sukurti palankią ugdymo(si) aplinką, kurioje vaikai gali augti, mokytis ir ugdytis pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais.

Mokykla siekia nuolat tobulėti ir plėsti bendradarbiavimą su įvairiomis švietimo Mokyklomis bei organizacijomis. Aktyviai kuriami ryšiai su vietos bendruomene, kitomis ugdymo Mokyklomis ir tarptautiniais partneriais leidžia dalytis gerąja patirtimi, įgyti naujų idėjų ir sprendimo būdų bei plėsti socialinius santykius.

Bendruomenės poreikiai nuolat analizuojami organizuojant temines apklausas įstaigos viduje, siekiant sukurti tvarią ir stiprią partnerystę. Organizacijos, su kuriomis bendradarbiaujama, padeda užtikrinti vaikams įvairiapusį ugdymą(si), kuris praturtina jų patirtį ir plečia akiratį. Mokykla bendradarbiauja su Vilniaus Šeškinės pradinė mokykla, Vilniaus lopšeliu-darželiu „Kodėlčiukas“, Vilniaus lopšeliu-darželiu „Sveikuolis“, Vilniaus tarptautiniu darželiu „Katino dienele“, lopšelis-darželis priklauso metodiniam būreliui „Gija“. Bendradarbiaujama įvairiomis formomis: bendri renginiai, konferencijos, susitikimai, diskusijos, dalijimasis gerąja patirtimi.

Toks bendradarbiavimas yra naudingas ne tik Mokyklos vaikams, bet ir visai bendruomenei: vaikai ugdo socialinius įgūdžius, mokosi bendradarbiauti, pažįsta skirtingas kultūras ir plečia savo pasaulėžiūrą, mokytojai turi galimybę tobulėti, įgyti naujų kompetencijų ir pasidalinti savo žiniomis su kolegomis iš kitų švietimo Mokyklų.

Visa bendruomenė stiprina tarpusavio ryšius, skatinama socialinė atsakomybė ir prisidėjimas prie bendros švietimo kokybės gerinimo. Tvarus ir nuoseklus bendradarbiavimas su vietos ir tarptautinėmis Mokyklomis skatina ugdymo(si) kokybės augimą, praturtina vaikų ugdymo(si) patirtį bei užtikrina visapusišką jų pasiruošimą ateities iššūkiams.

1.5.Regiono ypatumai

Mokykla įsikūrusi Šeškinės mikrorajone – viename iš Vilniaus rajonų, kuris pasižymi gausiomis žaliomis erdvėmis – čia įsikūrę parkai, skverai, miško takai ir poilsio zonos, kurios leidžia vaikams būti arti gamtos, ugdytis aplinkos pažinimo įgūdžius, stebėti gamtos pokyčius, atlikti įvairius tyrinėjimus bei plėtoti ekologinį sąmoningumą. Rajono gamtinė aplinka skatina aktyvų judėjimą, kviečia įtraukti vaikus į ugdymo(si) procesą ne tik uždaroje patalpose, bet ir lauke, taip stiprinant jų fizinę ir emocinę sveikatą, ugdant pažinimo ir tyrinėjimo kompetencijas. Ši aplinka sudaro palankias sąlygas naudoti Mąstymo mokyklos metodikos įrankius lavinant vaikų kritinį mąstymą, gebėjimą analizuoti ir reflektuoti.

Rajone taip pat gausu vaikų žaidimų aikštelių, kurios sudaro palankias sąlygas vaikų socialiniams įgūdžiams lavinti, skatinti bendravimą, bendradarbiavimą, kūrybiškumą bei fizinį aktyvumą. Viešosios erdvės, pritaikytos įvairaus amžiaus vaikams, tampa natūralia ugdymo(si) proceso dalimi, kurioje skatinamas vaikų tarpusavio ryšys, iniciatyvumas ir smalsumas.

1.6.Mokyklos savitumas

Viena iš Mokyklos ugdymo siekiamybių – ugdyti ateities vaiką, kuris bus ne tik žingeidus, bet ir gebės kritiškai mąstyti, kūrybiškai spręsti problemas bei drąsiai veikti nuolat kintančiame pasaulyje. Ypatingas dėmesys skiriamas mąstymo įgūdžių lavinimui, nes tikime, kad vaikams, augantiems skaitmeniniame amžiuje, būtina ugdyti kritinį mąstymą ir gebėjimą orientuotis informacijos sraute. Dėl šių priežasčių Mokykloje nuosekliai įgyvendinamas Mąstymo mokyklos⁵

⁵<https://www.thinkingmatters.com/>

konceptas, kuris siejasi su konstruktyvizmo teorija ir skatina aktyvų mąstymą, problemų sprendimą bei refleksiją. Tai ne tik metodika, bet ir ugdymo(si) filosofija, orientuota į vaikų mąstymo gebėjimų ugdymą, savarankišką pažinimą bei kūrybiškumą.

Mąstymo ugdymas Mokykloje nėra atsitiktinės apraiškos – tai kryptingai plėtojama strategija. Vaikų kritinis mąstymas ugdomas pradedant nuo artimiausios aplinkos, mus supančios gamtos, vėliau pereinant prie sudėtingesnių reiškinių ir temų. Siekiant Mąstymo mokyklos akreditacijos, Mokytojai nuolat gilina savo žinias ir tobulina kompetencijas „Thinking Organisations“ organizuojamose ilgalaikiuose mokymuose mąstymo mokyklos koncepto tematika tam, kad galėtų efektyviai taikyti Mąstymo mokyklos principus kasdieniame darbe. Tai tapo neatsiejama Mokyklos ugdymo(si) kultūros ir identiteto dalimi. Mąstymo mokyklos konceptas apima įvairius metodus, strategijas ir įrankius, kurie skatina vaikus ne tik įsisavinti žinias, bet ir mokytis jas pritaikyti kasdienėse situacijose, analizuoti bei vertinti.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Atsižvelgiant į pasirinktą teorinę prieigą, ugdymo(si) metodologiją, įgyvendinamą Mąstymo mokyklos konceptą Mokykloje, numatytą tikslą ir uždavinius, ugdymas grindžiamas šiais principais:

1. ***Lėtojo ugdymo(si) principas, užtikrinantis gilų įsitraukimą.*** Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną „čia ir dabar“ momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.

2. ***Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.*** Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę, skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo.

3. ***Reflektyvus ugdymo(si) principas.*** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais apmąstomos jų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas, atsižvelgiant į vaiko gebėjimus. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymuisi.

4. ***Žaismės principas.*** Žaismingumas yra pagrindinis ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo ir kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.

5. ***Sociokultūrinio kryptingumo principas.*** Ugdymas yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.

6. ***Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.*** Ikimokyklinio ugdymo(si) procese ugdymas ir priežiūra sudaro vienovę. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju kuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si).

7. ***Šeimos ir mokyklos partnerystės principas.*** Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

8. ***Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.*** Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kūrimas įsiklausant į vaiko poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.

9. ***Įtraukties principas.*** Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą ir patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.

10. ***Integralumo principas.*** Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.

11. ***Kontekstualumo principas.*** Vaikų ugdymas vyksta estetiškose, į veiklą įtraukiančiose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose. Siekiama, kad vaikų ugdymo(si) patirtys būtų aktualios ir prasmingos.

3. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Ikimokyklinio ugdymo uždaviniai:

1. **Plėtoti Mąstymo mokyklos kultūrą**, skatinant vaikų kritinį, kūrybinį ir reflekyvų mąstymą per aktyvius mokymosi metodus, problemines užduotis ir savarankiško sprendimų priėmimo situacijas.

2. **Sudaryti sąlygas vaikams mokytis savo tempu**, atsižvelgiant į jų individualius poreikius, užtikrinant gilų įsitraukimą į veiklas, tyrinėjimą ir kūrybinį procesą, sudarant galimybes patirtį sėkmę bei gauti reikiamą pagalbą.

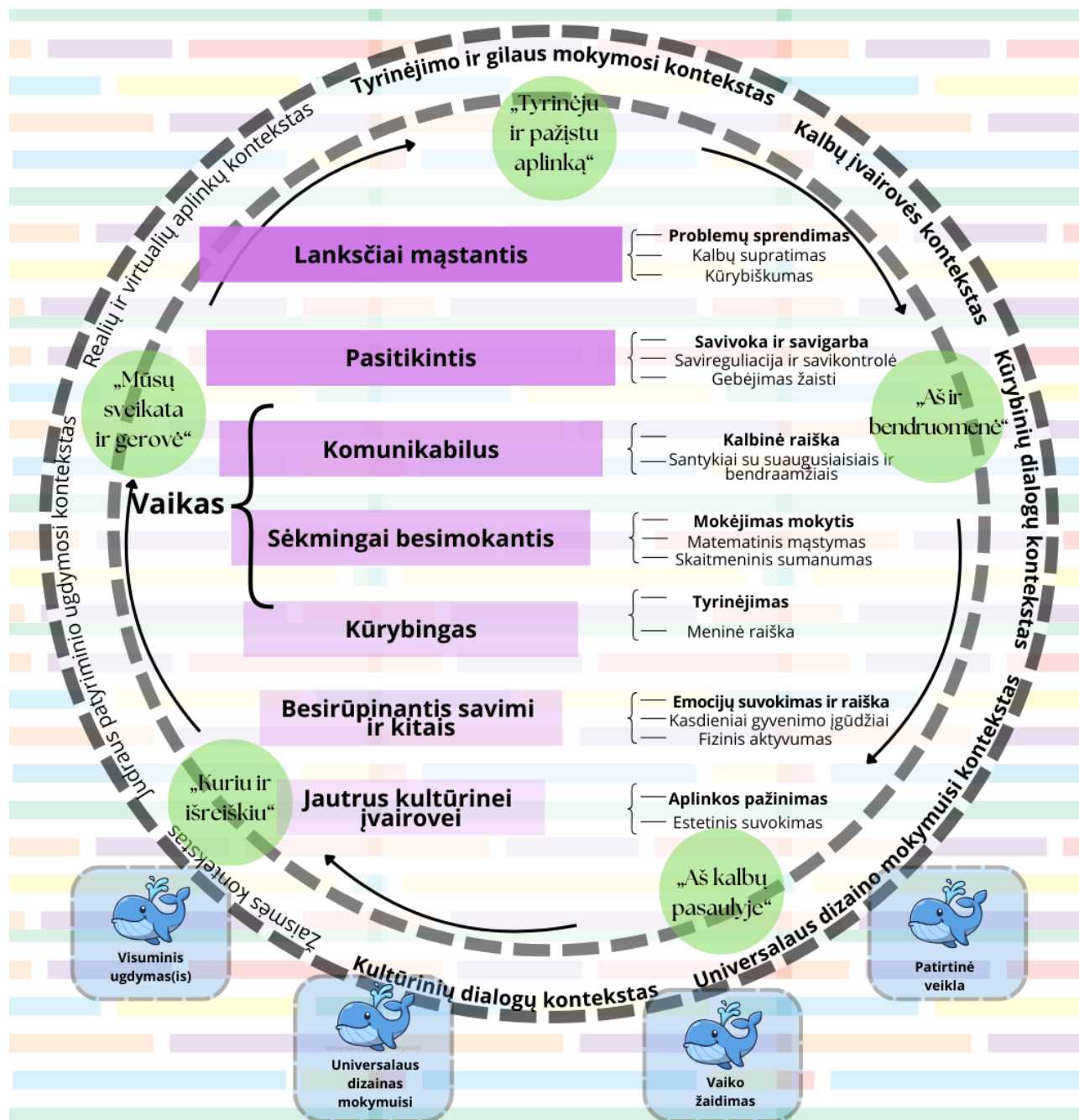
3. **Tobulinti žaidimų ir patirtimi pagrįstą ugdymą**, skatinant vaikus eksperimentuoti, spręsti problemas, tyrinėti aplinką ir įgyti naujų patirčių per žaidimą bei kūrybiškas veiklas.

4. **Stiprinti šeimos ir mokytojų bendradarbiavimą**, kuriant pasitikėjimu grįstą partnerystę, įtraukiant tėvus į ugdymo(si) procesą, organizuojant bendras veiklas, renginius bei diskusijas.

5. **Kurti į vaiko iniciatyvas orientuotą ugdymo(si) aplinką**, kurioje mokytojas tampa bendrakūrėju, įsiklausydamas į vaikų poreikius, skatindamas jų saviraišką ir savarankiškumą ugdymo(si) procese.

6. **Integruoti Vilniaus miesto pažinimą** į ugdymo(si) procesą, organizuojant vaikams edukacines išvykas, pažintines veiklas ir projektus apie miesto istoriją, gamtą bei kultūrą.

7. Į vaiką ir jo vertybių ugdymą(si) orientuotame integraliame ugdymo(si) procese **tikslingai taikyti** vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamas pedagogines strategijas, metodus ir priemones.

1 pav. Vilniaus lopšelio-darželio „Varpelis“ ugdymo(si) organizavimo modelis.

4. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo programos turinys sudarytas atsižvelgiant į dabartinius ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, ugdymo(si) tendencijas atliepiančius mokslinius tyrimus, kurie skelbiami NŠA ir EDU Vilnius tinklalapiuose bei ugdymo praktiką. Esminiai ugdymo(si) proceso kūrimo ir ugdymo turinio įgyvendinimo akcentai: visuminis vaiko ugdymas(is), universalus dizainas mokymui(si), žaidimu ir patirtine veikla grindžiamas ugdymas(is).

Programos turinys įgyvendinamas apimant penkias vaiko raidą skatinančias visuminio ikimokyklinio ugdymo sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“, kurios atsižvelgiant į vaikų poreikius, polinkius, gebėjimus, interesus konkretinamos, papildomos, pritaikomos ir savitai įgyvendinamos kiekvienoje Mokyklos grupėje.

LANKSCIAI MAŠTANTIS Problemų sprendimas Kalbų supratimas Kūrybiškumas		
<u>Vertybinė nuostata:</u> noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <u>Esminiai gebėjimai:</u> geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Vaikai poreikius reiškia mimika, garsais, žodžiais, pasaulį pažįsta per jutimus ir judesį. Vaikai kalba sau, atsako į klausimus, bendrauja žodžiais ir gestais, mokosi veikti kartu žaidimuose.	0-3 metų	Skatinamas vaikų savarankiškumas, iniciatyva, sprendimų priėmimas, emocijų ir poreikių įvardijimas. Ugdomas kritinis mąstymas, rezultatų refleksija, pastangos, gebėjimai, elgesys. Žaidžia, imituoja, improvizuoja, komponuoja, modeliuoja, interpretuoja. Priima kitus, sprendžia konfliktus, jaučiasi grupės dalimi, tariasi, lyderiauja, ieško kompromisų.
Vaikai pertvarko aplinką, kuria taisykles, mokosi dėmesio, mąstymo, savikontrolės, atkaklumo. Keičia veikimą susidūrę su kliūtimis, kalbasi apie saugumą, mokosi pasakyti „ne“. Kuria pasakojimus, juokauja, kalba išgalvotai.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Atliepti vaikų smalsumą, įtraukti į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį suprasti objektus, reiškinius ir jų ryšius, atrasti pažinimo ir mokymosi būdus. Kuriamas žaismingas, iššūkiams atviras kontekstas, suteikiantis laisvę spėliojimams, klausimų paieškai ir tyrinėjimu grindžiamiems sprendimams. Mokytojas pasitiki vaikų prigimtineis galiomis, sudaro sąlygas joms skleisti, gerbia skirtynes ir pasiekimų įvairovę. Palaiko vaikų iniciatyvas, parenka aktualų turinį, įsiklauso į nuomonę ir remiasi „čia ir		

dabar“ poreikiais. Kuria demokratiškus santykius, skatina įvairias lyderystės formas, padeda vaikams išreikšti mintis ir jausmus. Ugdymo(si) procese mokytojas vedlys, kuris modeliuoja situacijas lavinančias vaikų kritinį mąstymą, stebi vaikų interesus, gebėjimus, kartu su vaikais kuria ugdymo(si) kontekstą. **Veiklų metu** naudojami Mąstymo mokyklos įrankiai. Atliekami eksperimentai vidaus ir lauko erdvėse. „Gudručių laboratorijoje“ organizuojamos veiklos panaudojant gamtinius išteklius. Organizuojamos išvykos Mokyklos mikrorajone, Vilniaus mieste ir už jo ribų, edukacijos Mokykloje. Tėvai (globėjai) į ugdymo(si) procesą įtraukiami veiklų metu, namuose atliekant užduotis pasitelkiant mąstymo žemėlapius. Švietimo pagalbos specialistai teikia paramą mokytojams ir tėvams (globėjams) pagal poreikį.

LANKSČIAI MĄSTANTIS

Problemų sprendimas **Kalbų supratimas** Kūrybiškumas

Vertybinė nuostata: domisi žodiniiais ir nežodiniais komunikavimo būdais, nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą.

Esminiai gebėjimai: klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.

<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Reaguoja į žodinį ir nežodinį bendravimą, palaiko akių kontaktą, reaguoja į intonacijas. Atpažįsta pasikartojančius garsus, ritmus, judesius, vaizdus, domisi knygelėmis, paveikslėliais, muzikos ritmu, žaidinimais.	0-3 metų	Vaikai tapatinasi su savo kalba ir kultūra, susipažįsta su kalbų įvairove, ugdo vertybines nuostatas, plėtoja kalbinę, tautinę ir pilietinę tapatybę renginių ir veiklų metu. Kopijuoja ženklus, tyrinėja tekstus ir iliustracijas, atpažįsta knygos dalis, skiria leidinių žanrus, supranta garsų ir raidžių ryšį. Žaidimuose lavina derybų įgūdžius, kalba apie patirtis, reflektuoja, prisitaiko prie situacijų, kartoja ar paaiškina, kai nesuprantami.
Supranta ir reaguoja į kalbą, klausimus, prašymus, atpažįsta negimtąją kalbą. Domisi rašytine kalba, atpažįsta raides, skaitmenis, savo vardo raidę, supranta turinį. Žino, kad garsai žymimi raidėmis, skiria garsus, nuspėja turinį.	4-6 metai	

Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai

Kalbų įvairovės kontekstas. Kurti ir palaikyti sąlygas, palankias įvairiems vaikų komunikavimo būdams, žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui ir teigiamoms nuostatomis kalbų įvairovės atžvilgiu. Pasinaudojama grupėje ar mokykloje esančia kalbų įvairove, skaitmeninėmis technologijomis, vaizdinėmis ir garsinėmis priemonėmis, kasdienėmis komunikacinėmis situacijomis vidaus ir lauko aplinkose. **Mokytojas** kuria įtraukiančią ugdymo aplinką, siūlo veiklas ir žaidybines situacijas, kurios žadina vaikų smalsumą, domėjimąsi ir įsitraukimą. Taiko kalbinius žaidimus, pasakoja istorijas, palaiko dialogą ir iššūkius. Pripažįsta skirtingus saviraiškos būdus, sudaro sąlygas žodiniam ir nežodiniam bendravimui, skatina klausytis, įsiklausyti ir reaguoti, plėtodamas kalbinės raiškos gebėjimus. **Organizuojami** tradiciniai Mokyklos renginiai: minėjimas „Agotos duona“, akcija „Lietuvos vaikai sveikina Lietuvą, skambindami varpais“, advento vakaronės. Stiprinant bendradarbiavimą su vaikų šeimomis organizuojamos veiklos, kurių metu tėvai (globėjai) gali pristatyti savo šalies papročius ir kalbą. Mokyklos aplinkoje skatinamas kalbų ir kultūrų pažinimas – įrengiama tarpkultūrinė erdvė. Švietimo pagalbos specialistai teikia rekomendacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams kalbos lavinimo srityje.

LANKSČIAI MĄSTANTIS		
Problemų sprendimas Kalbų supratimas Kūrybiškumas		
<u>Vertybinė nuostata:</u> nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <u>Esminiai gebėjimai:</u> pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Neįprastai tyrinėja daiktus, garsus, judesius, kvapus, skonius. Teikia pirmenybę mėgstamai kūrybinei veiklai, sugrįžta prie jos, perkūręs atranda naujus derinius.	0-3 metų	Vaikai spontaniškai ar organizuotai tyrinėja, eksperimentuoja, išbando kūrybines medžiagas, veiklos formas, įsitraukdami per asmeninio pasirinkimo galimybes. Žaisdami ugdosi kūrybiškumą, vaizduotę, simbolinį mąstymą, socialinius įgūdžius, kartu kuria vaikų kultūrą. Tyrinėdami aplinką, vaikai reaguoja į objektų formas, spalvas, mokosi atskirti skirtumus.
Veikdamas pasitelkia vaizduotę, išbando medžiagų ir priemonių panaudojimo būdus, kuria netikėtais judesiais, garsais, pasakojimais, keičia objektų konstrukcijas ir paskirtį.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Kūrybinių dialogų kontekstas. Kuriama vaizduotę, smalsumą ir nuostabą žadinanti aplinka, akcentuojanti kūrybos procesą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, džiaugsmą, pasididžiavimą įveikus iššūkius. Aplinkų estetika ir įvairovė skatina tyrinėti, išbandyti skirtingus raiškos būdus, improvizuoti, kurti ir perkurti. Mokytojas yra jautrus kūrybos palydovas, pastebintis ir pozityviai reaguojantis į vaiko pastangas bei autentišką raišką. Jo palaikymas ir nuoširdus grįžtamasis ryšys skatina vaiką tęsti kūrybinį procesą, įgyvendinti idėjas, vertinti, reflektuoti ir džiaugtis tiek savo, tiek kitų kūryba. Organizuojami tradiciniai Mokyklos renginiai, kurių metu tiek vaikai, tiek tėvai (globėjai) įsitraukia į organizuojamus renginius ir atskleidžia savo kūrybinius sugebėjimus. Kasmet organizuojama muzikos savaitė ir vykstama į M. K. Čiurlionio namus. Organizuojama tarptautinė šokio diena. Organizuojama papildoma veikla – šokių būrelis. Tėvai (globėjai) kartu su vaikais dalyvauja tradicinėse šventėse, namuose kuria meninius darbelius. Švietimo pagalbos specialistai teikia paramą pagal poreikį.		

PASITIKINTIS		
Savivoka ir savigarba Savireguliacija ir kontrolė Gebėjimas žaisti		
<u>Vertybinė nuostata:</u> pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminiai gebėjimai:</u> pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, mokyklos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Atpažįsta save nuotraukose ir veidrodyje, pavadina kelias kūno dalis, pasako savo vardą, amžių, kas jie yra – berniukas ar mergaitė. Trumpam sutelkia dėmesį į etnokultūrinius žaidimus, šventes, renginius, klausosi tautosakos.	0-3 metų	Vaikai, sąveikaudami su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes. Vaikai domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūriniuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose. Padedami mokytojo, pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams, tyrinėja šalies žemėlapi, domisi vėliavos spalvų reikšmėmis, gintaru, Gedimino pilimi ir kitais simboliais, kultūros objektais, iš įvairių medžiagų konstruoja savo regiono ar šalies mėgstamiausių vietų modelius.
Įvardija kai kurias fizines savo kūno savybes, pastebi panašumus ir skirtumus tarp savęs ir kitų. Piešia ar kitaip vaizduoja šeimą, save suvokia kaip jos narį. Pasako gimtąją kalbą, tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo adresą.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Judraus patirtinio ugdymosi kontekstas. Skatinamas vaikų judėjimo džiaugsmas ir kasdienis judrumas, didinamos judraus mokymosi galimybės. Judėjimą palaiko dialogiška vidaus ir lauko aplinkų jungtis, mobili įranga, pritaikyta tyrinėti judesį ir aktyviai dalyvauti ugdymo veiklose. Naudojama natūrali ir dirbtinai papildyta aplinka, kuriamos iššūkio ir saugios rizikos erdvės subalansuotam ugdymui(si) viduje ir lauke. Kultūrinių dialogų kontekstas. Vaikai dalyvauja daugialypiuose kultūriniuose kontekstuose, kuria individualų tapatumą, prisideda prie vaikų subkultūros ir aplinkinių kultūrų kūrimo. Mokyklos aplinka – tai erdvė socialinėms ir kultūrinėms sąveikoms, padedanti pažinti šeimos, grupės, kaimynystės, regiono, etninės, šalies ir pasaulio kultūrinius ypatumus bei vertybes. Mokytojas supažindina vaikus su ugdymo Mokykloje daugialypiais kultūriniais kontekstais, kurių paskirtis - padėti kiekvienam kurti savo individualų tapatumą, tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimiausios ir tolimesnių aplinkų kultūrų kūrime. Mokytojas kuria tokią erdvę, kurioje vaikai gali patirti nuolatinės socialinės ir kultūrinės sąveikos reiškinius. Organizuojamos ekskursijos į šalia Mokyklos esančias vietas (parkai, biblioteka). Organizuojami kūrybiniai projektai su vaikų grupėmis iš kitos mokyklos/regiono. Veiklų metu skatinamas judėjimo džiaugsmas ir kasdienis judrumas. Organizuojamos mankštos grupėje arba lauke. Organizuojami tradiciniai sportiniai renginiai ir veiklos. Mokykloje įrengtas ir naudojamas sveikatingumo takas. Organizuojami tradiciniai renginiai, kurių metu įtraukiamos ir šeimos, susipažįstama su šalies kultūra. Švietimo pagalbos specialistai teikia paramą pagal poreikį.		

PASITIKINTIS		
Savivoka ir savigarba Savireguliacija ir kontrolė Gebėjimas žaisti		
<u>Vertybinė nuostata:</u> nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminiai gebėjimai:</u> sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų, bendrų susitarimų.	0-3 metų	Su pagalba mokosi valdyti impulsus, emocijas, rizikingus poelgius, įveikti iššūkius, kurti santykius ir mokytis. Mokosi paprastų emocijų reguliavimo būdų: parodyti, išreikšti emocijas, kreiptis pagalbos, pasiguosti, pasitraukti iš įtampos situacijos, nukreipti dėmesį. Pradedą patys reguliuoti emocijas ir jų intensyvumą, išbando įvairius nusiramavimo būdus.
Vaikas nusiramina kalbėdamas apie jį įskaudinusias situacijas, kai jaučia suaugusiojo palaikymą. Pasako galimas netinkamo elgesio pasekmes, seka suaugusiojo ir kitų vaikų pavyzdžiu, laikosi susitarimų ir taisyklių.	4-6 metai	Vaikai žaidžia savireguliaciją lavinančius žaidimus, savarankiškai įsitraukia į veiklas, reikalaujančias ištvermės, dėmesio, tikslumo, laikosi grupės taisyklių ir ugdosi valingą elgesio kontrolę.
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Žaismės kontekstas. Palaikyti kasdinių veiklų žaismingumą, kuriant džiaugsmo bei nuostabos tyrinėjant, išbandant, eksperimentuojant, dalinantis potyrius. Kontekstas atliepia vaiko žaismingą savęs ir pasaulio pajautimą, skatina žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis. Mokytojo vaidmuo - sąmoningas pavyzdžio rodymas, pagarba grįsto bendravimo, emocijų atpažinimo ir valdymo modeliavimas. Mokytojas ne tik demonstruoja tinkamą elgesį, bet ir skatina vaikų refleksiją, atvirai dalijasi savo emocijų raiškos bei savireguliacijos būdais. Aiškiai nustato ir pats laikosi bendravimo bei elgesio taisyklių, įtraukia vaikus į jų prasmės suvokimą diskusijų metu. Mokytojas veikia kaip vaikų emocinio, socialinio ir pažintinio augimo partneris bei vedlys. Organizuojamose emocijų pažinimo veiklose, savireguliacijos įgūdžiai ugdomi natūraliai per veiklas ir žaidimus. Organizuojamos edukacijos, kurios padeda atskirti tinkamą ir netinkamą elgesį. Stiprinant bendradarbiavimą su šeima – jos skatinamos dalyvauti pozityvios tėvystės seminaruose. Mąstymo žemėlapių pagalba kuriami bendri susitarimai. Švietimo pagalbos specialistai tėvams (globėjams) ir mokytojams teikia konsultacijas, organizuoja „Kimochi“ ir emocijų reguliacijos pamokas vaikams.		

PASITIKINTIS		
Savivoka ir savigarba Savireguliacija ir kontrolė Gebėjimas žaisti		
<u>Vertybinė nuostata:</u> nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <u>Esminiai gebėjimai:</u> individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Siekia suaugusiojo dėmesio ir palaikymo, džiaugiasi bendrais žaidimais, juos kartoja, inicijuoja ir palaiko žaismingas socialines sąveikas. Žaidžia su suaugusiuoju ar vaiku, derina savo veiksmus su kitais, pasirenka žaislus ir erdvę žaidimui.	0-3 metų	Vaikai ugdomi dalyvaudami žaidimuose, tyrinėjimo, režisūriniuose, siužetiniuose, vaidmenų ir naratyviniuose žaidimuose. Ugdyme derinami vaikų kuriami siužetiniai žaidimai ir taisyklėmis grindžiami ugdomieji žaidimai.
Žaisdamas su kitais derina veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti, nesutarimams spręsti. Kartu kuria žaidimo erdvę, pasirenka priemones ir žaislus.	4-6 metai	Skatinami vaikai žaislingai reiškia emocijas ir išpūdžius, ugdomi žaidybinius gebėjimus, vaizduotę, kūrybiškumą, simbolinį mąstymą, socialinio bendravimo vertybes.
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Žaismės kontekstas. Palaikomas kasdinių veiklų žaislingumas, kuriant džiaugsmo ir nuostabos kupiną tyrinėjimo, eksperimentavimo, dalijimosi kontekstą. Skatinama žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis. Žaidimas gimsta ir tuščioje erdvėje, net mintyse. Priimami netikėti vaikų tyrinėjimo būdai, „neteisingos“ teorijos. Mokytojas – vaikų žaismingo ugdymo partneris, palaikantis smalsumą, improvizaciją ir kūrybą. Jautriai reaguoja į žaismę, ją praturtina, įtraukia kitus. Kuria saugią, kūrybišką aplinką, leidžia vaikams laisvai vadovauti žaidimui, kuris tampa pažinimo būdu. Organizuojamos interaktyvios edukacijos, kurių metu vaikai skatinami įsitraukti. Kuriami įvairūs, žaidimą skatinantys kontekstai, pvz.: „Namų kampelis“, „Virtuvėlė“, „Aš – aktorius“. Mąstymo žemėlapių pagalba kuriami siužetai, istorijos. Organizuojami tradiciniai renginiai, kurių metu vaikai skatinami įsitraukti į kuriamą siužetą („Žibintų šventė“, „Teatro diena“). Kartu su šeimomis kuriamos pasakos, istorijos. Švietimo pagalbos specialistai organizuoja konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams pagal poreikį.		

KOMUNIKABILUS		
Kalbinė raida Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais		
<u>Vertybinė nuostata:</u> noriai bendrauja kalba ir kitomis priemonėmis, reiškia patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <u>Esminiai gebėjimai:</u> vaikas geba aiškiai ir prasmingai reikšti mintis, jausmus bei patirtis žodžiu ir kitomis kalbinės raidos priemonėmis, supranta kitų kalbą ir dalyvauja bendravime.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Aktyviai bendrauja garsais, gestais, mimika, išreišdamas emocijas ir poreikius. Mėgdžioja kalbą, kartoja garsus, taria skiemenis, žaidžia žodžiais, vartoja trumpus žodžius norams išsakyti.	0-3 metų	Veiklų metu vaikai skatinami įsitraukti, reikšti emocijas, mintis ir patirtį žodžiu bei nežodiniu būdu. Jie mokosi kelti klausimus, bando vartoti naujai sužinotas sąvokas, vaizdingus žodžius, argumentuoti, plėtoti diskusijas, reflektuoti savo patirtį.
Natūraliai kalba apie tai, ką žino, veikia, veiks, vartoja sudėtinius sakinius. Atsižvelgdamas į situaciją, reiškia norus, svajones, diskutuoja, vartoja mandagumo žodžius, sprendžia problemas.	4-6 metai	Kasdienėse veiklose mokytojo skatinami vaikai mokosi išreikšti, įvardyti savo poreikius.
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Kalbų įvairovės kontekstas. Kurti ir palaikyti sąlygas, palankias įvairiems vaikų komunikavimo būdams, žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui ir teigiamoms nuostatoms kalbų įvairovės atžvilgiu. Mokytojas kuria įtraukiančią ugdymo aplinką, siūlo veiklas ir žaidybines situacijas, kurios žadina vaikų smalsumą, domėjimąsi ir įsitraukimą. Taiko kalbinius žaidimus, pasakoja istorijas, palaiko dialogą ir iššūkius. Pripažįsta skirtingus saviraiškos būdus, sudaro sąlygas žodiniam ir nežodiniam bendravimui, skatina klausytis, įsiklausyti ir reaguoti, plėtodamas kalbinės raidos gebėjimus. Organizuojama kasmetinė gimtosios kalbos diena, kurios metu vaikai išgirsta ne tik savo krašto tarmes, bet ir susipažįsta su kitų šalių kalbomis. Grupėse įrengiamos bibliotekėlės, organizuojama „Diena su knyga“. Organizuojamos išvykos į M. Mažvydo biblioteką, keliaujama į Šeškinės biblioteką. Tėvai (globėjai) skatinami atnešti mėgstamą vaiko knygą į grupę ar paskaityti pasaką. Švietimo pagalbos specialistai organizuoja individualius ir grupinius užsiėmimus, teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams.		

KOMUNIKABILUS

Kalbinė raiška **Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais**

Vertybinė nuostata: geranoriškai bendrauja ir bendradarbiauja su suaugusiais ir bendraamžiais.

Esminiai gebėjimai: vaikas geba užmegzti ir palaikyti pozityvius, pagarba grįstus santykius su suaugusiais ir bendraamžiais – pasitiki mokytojais, juos gerbia, jaučiasi su jais saugiai įvairiose situacijose, mokosi iš jų, dalijasi mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Domisi kitais vaikais, mėgdžioja jų veido išraišką, veiksmus. Seka suaugusiojo žvilgsnį, veido mimiką, gestus, žodžius, aptikdamas jo rodomus aplinkos objektus bei reiškinius.	0-3 metų	Vaikai skatinami užmegzti ir palaikyti ryšius, tyrinėti panašumus ir skirtumus, galvoti apie kitų poreikius, būti draugiškiems, mokytis bendrauti ir bendradarbiauti. Veiklose ugdomas jautrumas kitam. Žaisdami mokosi išklaudyti, priimti skirtingas nuomones, spręsti konfliktus. Mokosi atpažinti patyčias ir jų išvengti. Dalyvaudami bendruomenės gyvenime, vaikai ugdomi priklausymo jausmą ir bendravimo su kitais būdus.
Veikdamas kartu su kitais pastebi vieną kitą akivaizdų savo ir kito išvaizdos, pomėgių, kalbos panašumą ar skirtumą ir skirtingais būdais tai parodo. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai.	4-6 metai	

Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai

Universalus dizaino mokymuisi kontekstas. Tai lanksti, visiems vaikams prieinama ugdymo(si) aplinka ir veiksmingas procesas, kuriame, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, visiems vaikams sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis. **Mokytojas** kuria saugią ir palaikančią aplinką, kurioje vaikai mokosi bendrauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Jis pats yra bendravimo pavyzdys – rodo, kaip tartis, spręsti nesutarimus, išreikšti jausmus, priimti kitus. Mokytojas skatina vaikų iniciatyvą, įsiklauso į jų mintis, padeda reflektuoti patirtį. Jis stebi vaikų raidą, pritaiko ugdymo būdus pagal jų individualius poreikius ir stiprina jų pasitikėjimą savimi bendraujant. **Organizuojamos** tradicinės, teminės savaitės („Mėnuo be patyčių“, „Tolerancijos diena“, „Draugo diena“ ir kt.). Vedami pokalbiai, vaidmenų žaidimai, kūrybinės užduotys, bendros veiklos, kurios padeda vaikams plėtoti socialinius įgūdžius. Organizuojama pagalbos akcija Ukrainai, akcija „Šilta žiema gyvūnams“. Organizuojamos edukacijos, tokios kaip „Pažintis su neregio pasauliu“. Bendrose akcijose įtraukiama tėvų (globėjų) bendruomenė, kuri prisideda prie organizuojamų veiklų ar jose dalyvauja. Švietimo pagalbos specialistai organizuoja socialines veiklas, renginius, organizuoja grupei skirtus tematinis užsiėmimus.

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS		
Mokėjimas mokytis Matematinis mąstymas Skaitmeninis sumanumas		
Vertybinė nuostata: nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.		
Esminiai gebėjimai: geba atpažinti problemą, ieškoti sprendimų savarankiškai ir su kitais bei įvertinti pasekmes.		
Pasiekimų aprašas	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Domisi aplinka, stebi, klauso, liečia, mėgdžioja, veikia siekdami tikslo, trumpam įsitraukia į veiklą, išreiškia emocijas, renkasi mėgstamą veiklą ar objektą.	0-3 metų	Vaikai smalsiai tyrinėja, kelia klausimus, išbando idėjas, mokosi reflektuoti, planuoti veiksmus ir su pagalba ugdomi savarankiško mokymosi gebėjimus.
Smalsauja, rodo iniciatyvą, planuoja ir atkakliai siekia tikslo. Pasakoja apie savo veiklą, apmąsto rezultatus, ieško informacijos, lanksčiai sprendžia problemas, dalijasi patirtimi ir mokymosi eiga.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Skatinantis vaikų smalsumą bei savarankišką pažinimą per žaismingą, tyrinėjimams atvirą aplinką, kurioje jie gali gilintis į reiškinius, kelti klausimus, eksperimentuoti ir kurti sprendimus. Mokytojas kuria prasmingus ugdymosi kontekstus, skatina vaikų smalsumą, remia jų iniciatyvas, padeda vaikams pažinti save kaip besimokantį, plėtoja refleksiją, skatina tyrinėti, kelti klausimus ir ieškoti atsakymų, bei sudaro sąlygas vaikui veikti savarankiškai ir bendradarbiaujant su kitais. Atliekami mąstymo žemėlapiai, kurie padeda diskutuoti, analizuoti ir priimti sprendimus. Grupės ir lauko aplinkoje kuriami tematiniai kontekstai. Atvira kūrybinė erdvė „Gudručių laboratorija”. Grupėse įrengti ramybės kampeliai. Organizuojamos išvykos Vilniaus teritorijoje. Grupėse įrengti skaitymo kampeliai, kurie nuolat atnaujinami ir papildomi. Švietimo pagalbos specialistai rengia rekomendacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams aktualiomis temomis. Tėvų (globėjų) bendruomenės įtraukiamos į veiklas, jiems teikiamos rekomendacijos.		

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS		
Mokėjimas mokytis Matematinis mąstymas Skaitmeninis sumanumas		
<u>Vertybinė nuostata:</u> nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais		
<u>Esminiai gebėjimai:</u> atranda skaičių ir figūrų pasaulį, supranta jų savybes ir taikymą, apibūdina kiekius, formas, dydžius, sekas bei kryptis.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Vaikai atpažįsta daiktus pagal kiekį, formą, dydį, lygina ir surikiuoja juos, pradeda naudoti skaičius ir kopijuoti sekas.	0-3 metų	Vaikai žaisdami ugdo skaičiavimo įgūdžius, tyrinėja kiekius, formas, erdves ir mokosi taikyti matematinius procesus bei modeliuoti reiškinius.
Vaikai įvardija ir parašo skaičius, susieja juos su daiktų kiekiu, atlieka sudėties ir atimties veiksmus 5–7 ribose, lygina ir rūšiuoja daiktus pagal dydį, formą. Taiko matavimus, apibūdina objektų vietą ir padėtį erdvėje, kuria ir pratęsia sekas.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Kontekstas pagrįstas STEAM principais, skatina vaikus smalsiai pažinti pasaulį ir ieškoti atsakymų per kūrybines veiklas, kurios integruoja matematiką, gamtamokslinius ir tikslinius gebėjimus. Vaikai taiko praktinius įgūdžius, tiria reiškinius, modeliuoja ir gilina supratimą apie pasaulio dėsningumus. Mokytojas kuria tyrinėjimui palankią aplinką, skatina vaiką klausti, bandyti, atrasti ir suprasti matematinius dėsningumus per kasdienes patirtis. Naudojami Mąstymo mokyklos įrankiai. Grupėse ir Mokyklos bendrose erdvėse įrengtos įvairios manipuliacinės priemonės ir standai. Veiklų metu naudojamos interaktyvios lentos užduotims atlikti. Lauko laboratorijoje vaikai naudojami svarstyklėmis, gamtiniais ištekiais, tūbelėmis ir kitomis STEAM priemonėmis. Veiklos organizuojamos lauke, kurių metu tyrinėjami interaktyvūs standai. Tėvų (globėjų) bendruomenė įtraukiama veiklų metu, prisidedant prie idėjų generavimo ar jų įgyvendinimo.		

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS		
Mokėjimas mokytis Matematinis mąstymas Skaitmeninis sumanumas		
<u>Vertybinė nuostata:</u> nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.		
<u>Esminiai gebėjimai:</u> geba naudoti skaitmenines priemones, kurti paprastą turinį ir sudaryti veiksmų sekas.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Vaikai domisi išmaniaisiais žaislais, tyrinėja jų funkcijas, reaguoja į garsus ir judesius, pradeda atlikti paprastas veiksmų sekas, vykdyti nurodymus ir laikytis saugaus naudojimo taisyklių.	0-3 metų	Vaikai domisi išmaniosiomis priemonėmis, žaisdami ir tyrinėdami jas naudoja pažinimui, kūrimui, bendravimui. Su suaugusiųjų pagalba mokosi saugiai, atsakingai naudotis skaitmeninėmis technologijomis, spręsti problemas, planuoti veiksmų sekas ir kurti paprastus skaitmeninius sprendimus.
Vaikai, padedami mokytojo, naudoja skaitmenines priemones tyrinėjimui, kūrybai ir bendravimui, kuria paprastą skaitmeninį turinį, dėlioja veiksmų sekas, supranta pagrindines saugaus ir atsakingo naudojimo taisykles.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Realijų ir virtualių aplinkų kontekstas. Kontekstas kuriamas derinant realias ir virtualias aplinkas, kurios papildytų vaikų pažinimo galimybes, skatintų kūrybiškumą, problemų sprendimą ir socialines sąveikas. Mokytojas sudaro sąlygas vaikui tyrinėti skaitmeninį pasaulį, naudoti technologijas kūrybiškai ir atsakingai, kurti turinį, ieškoti informacijos bei spręsti problemas, kartu ugdydamas kritinį mąstymą ir saugaus elgesio įgūdžius. Organizuojamos veiklos, kurių metu naudojama edukacinė priemonė „Bitutė”, įvairios programėlės. Veiklų metu naudojami Mąstymo mokyklos įrankiai, kurie leidžia analizuoti turimą informaciją. Į veiklas įtraukiamos interaktyvios lentos ir grindys. Tėvams (globėjams) siūloma kartu su vaikais išbandyti įvairias interaktyvias programėles. Švietimo pagalbos specialistai teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams pagal poreikį ir tematiką.		

KŪRYBINGAS

Tyrinėjimas Meninė raiška

Vertybinė nuostata: domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.

Esminiai gebėjimai: aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Tyrinėdamas pasitelkia visus pojūčius, emocijomis, veido išraiška ir garsais parodo džiaugsmą. Išbando naujus tyrinėjimo būdus, juos spontaniškai taiko kituose kontekstuose. Pamėgdžiodamas suaugusįjį, ilgesnį laiką įsitraukia į veiklas, džiaugiasi atradimais, rodo rezultatus.	0-3 metų	Vaikai reaguoja į aplinką, tyrinėja per visus pojūčius, rodo susidomėjimą, džiaugsmą, juda, eksperimentuoja su medžiagomis, spalvomis, garsais, judesiais. Tyrinėja daiktus, reiškinius, kelia klausimus apie jų savybes, paskirtį, estetiką. Stebi, lygina, jungia objektus, suvokia atsargumo svarbą. Samprotauja apie patirtį, pasirenka priemones, siūlo naujas tyrinėjimo idėjas.
Kelia klausimus, spėlioja, padedamas numato veiklos eigą ir rezultatus. Tyrinėdamas remiasi patirtimi ir vaizduote, pasirenka reikalingas priemones. Samprotauja apie patirtį, remdamasis rezultatais kelia naujus klausimus ir siūlo idėjas tolesniam tyrinėjimui.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Skatinamas vaikų natūralus smalsumas ir tyrinėjimas visais pojūčiais – liečiant, uostant, stebint, klausantis, eksperimentuojant. Kuriama saugi, žaisminga aplinka, kviečianti tyrinėti, kelti klausimus, džiaugtis atradimais. Mokytojas – vaikų pažinimo palydovas: stebi, palaiko, padeda įvardinti pastebėjimus, skatina mąstymą ir dialogą. Sudaromos sąlygos savarankiškai veikti ir bendradarbiauti, siūlomos įvairios tyrinėjimo patirtys ir medžiagos. Gerbiami kiekvieno vaiko tempas ir interesai. Taikomi mąstymo žemėlapiai, klausimų kėlimas. Veikia „Tyrinėtojų stotelės“, naudojamos gamtinės ir buitinės priemonės, aktyviai tyrinėjamos vidaus ir lauko erdvės. Edukacinės išvykos tampa tęstinio mokymosi dalimi. Tėvai (globėjai) įtraukiami kaip partneriai – kviečiami stebėti, dalyvauti, tęsti tyrinėjimus namuose. Švietimo pagalbos specialistai teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams aktualiais klausimais.		

KŪRYBINGAS

Tyrinėjimas Meninė raiška

Vertybinė nuostata: domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.

Esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.

<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Vaikai reaguoja į ryškius objektus, faktūras, kuria taškais, linijomis, keverzonėmis, lipdo, konstruoja, reiškia emocijas judesiais, balsu, mimika. Eksperimentuoja kūnu, derina judesius, šoka su priemonėmis, vaizduoja gyvūnus, tyrinėja erdves.	0-3 metų	Tyrinėja tapybą, piešimą, lipdymą, konstravimą, jungia formas, kuria objektus, planuoja kūrybą, komentuoja darbus, naudoja skaitmeninius įrankius, vartoja dailės sąvokas. Tyrinėja garsus, tembrus, muzikos elementus, skanduoja, dainuoja, groja ritminius ir melodinius darinius, kuria perkusinius fonus, derina judesį su muzika, fiksuoja idėjas, aptaria muziką. Tyrinėja šokio elementus, improvizuoja, kuria judesių sekas, šoka siužetus, laikosi taisyklių, išreiškia emocijas, kuria šokio kompozicijas, komentuoja pasirodymus. Sąmoningai renkasi vaidmenis, kuria personažus, situacijas, naudoja mimiką, kūno kalbą, improvizuoja, kuria spektaklius, dalyvauja renginiuose, sieja vaidybą su gyvenimiškais patirtimis.
Vaikai piešia, lipdo, konstruoja, kuria pasakojimus, komentuoja kūrinius, naudoja fantaziją ir kuria su kitais. Improvizuoja šokyje, kuria judesių sekas, šoka siužetus, veikia komandoje, perteikia emocijas. Vaidina, kuria personažus, naudoja mimiką, kūno kalbą, stebi kitus, reiškia nuomonę.	4-6 metai	

Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai

Kūrybinių dialogų kontekstas. Kuriam vaizduotė, smalsumą ir nuostabą žadinanti aplinka, akcentuojanti kūrybos procesą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, džiaugsmą, pasididžiavimą įveikus iššūkius. Aplinkų estetika ir įvairovė skatina tyrinėti, išbandyti skirtingus raiškos būdus, improvizuoti, kurti ir perkurti. Kūrybos procesą palaiko mokytojas, sudarantis sąlygas vaikui veikti laisvai ir spontaniškai. **Mokytojas** – kūrybos partneris, įkvėpėjas, kuris stebi, siūlo priemones, įveda sąvokas, bet neperima iniciatyvos. **Aplinka** kuriama saugi ir įkvėpianti: laisvai prieinamos medžiagos, muzikos, vaidybos kontekstai. Skatinama kūryba temomis, kurios žadina emocijas ir vaizduotę. Veiklos grindžiamos asmeniniu patyrimu – liečiant, bandant, improvizuojant. Kuriami ilgalaikiai projektai, tokie kaip „Spalvų pasaulyje“, muzikinės veiklos organizuojamos muzikos instrumentų lauko klasėje. Mokykloje organizuojama papildoma veikla – šokių pamokos. Organizuojamas lopšinių festivalis „Aaa Pupa, kas tą Pupą supa?“. Tėvai (globėjai) įtraukiami kaip partneriai – jie stebi, palaiko kūrybines iniciatyvas namuose, dalijasi medžiagomis ir reflektuoja apie vaikų pasiekimus, dalyvauja bendrose projektuose ar Mokyklos organizuojamose parodose, tokiose kaip „Užgavėnių kaukė“, „Eglės šaką užkliudžiau“ ir kt. Švietimo pagalbos specialistai teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams aktualiais klausimais.

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS		
Emocijų suvokimas ir raiška Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai Fizinis aktyvumas		
<u>Vertybinė nuostata:</u> domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.		
<u>Esminiai gebėjimai:</u> atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Emocijas parodo ženklais, „užsikrečia“ kitų emocijomis. Reaguoja į kitų emocijas, išreiškia savas įvairiai. Atpažįsta, įvardija emocijas, domisi kitų jausmais.	0-3 metų	Atpažįsta kitų emocijas stebėdamas veido išraišką, balsą, elgesį žaidimo metu, klausantis muzikos ar judant. Su suaugusiojo pagalba mokosi atpažinti ir įvardyti savo emocijas bei taikyti nusiraminimo būdus. Emocijas ir jų priežastis tyrinėja per žaidimus, pasakojimus, filmukus, juos įvardija ir aptaria. Ugdomas gebėjimas suvokti jausmus, juos įvardyti, reikšti bei atpažinti kitų emocijas, į jas reaguoti ir jas apmąstyti.
Vaikai atpažįsta emocijas situacijose, jas įvardija, reiškia, supranta kitų išraiškas. Mokosi tinkamai komunikuoti apie emocijas. Geba kalbėtis apie jausmus taiko pagalbos sau ir kitiems būdus.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Universalus dizaino mokymuisi kontekstas. Ugdymo(si) aplinka žadina vaikų emocijas, pagauna dėmesį, panardina į prasmingą vyksmą. Galėdami rinktis alternatyvius tyrinėjimo, pažinimo ir dalyvavimo būdus, vaikai veikia savo tempu, pagal savo galias, mokosi vieni iš kitų. Mokytojas kuria saugią, vaiko emocinę savijautą palaikančią aplinką, skatinančią laisvą emocijų atpažinimą ir raišką. Padeda vaikui įvardyti emocijas, jausmus, reaguoti į kitų emocijas, taikyti nusiraminimo būdus. Mokytojas stebi vaikų emocinę savijautą ir pagal tai pritaiko ugdymo turinį. Organizuojamos veiklos, kurių metu žaidžiami vaidmenų žaidimai, atskleidžiamos aktualios temos, tokios kaip „Aš jausmų pasaulyje“, „Mano emocijos“. Organizuojami užsiėmimai, kurių metu dirbama su „Kimochois“ ir „Zipio draugai“ programomis. Švietimo pagalbos specialistai organizuoja vaikams teminius užsiėmimus. Vaiko emocinis pasaulis vystosi per kasdienės veiklas, žaidimus, muziką, judesį, pasakas ir filmukus. Emocijos suvokiamos ir išreiškiamos per įvairias jutimines, kūrybines bei socialines patirtis (bendrų veiklų organizavimas su kitos grupės bendraamžiais). Siekiant glaudesnio bendradarbiavimo, tėvai (globėjai) įtraukiami į ugdymo procesą – veiklų metu ir namuose. Organizuojamos veiklos, kuriose dalyvauja vaikai kartu su tėvais (globėjais) – jie piešia, kalbasi apie jausmus, kuria jausmų knygeles, įsitraukia į bendras emocinio ugdymo patirtis.		

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS

Emocijų suvokimas ir raiška **Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai** Fizinis aktyvumas

Vertybinė nuostata: domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.

Esminiai gebėjimai: esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinis saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.

<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Vaikai ragauja įvairų maistą, bando valgyti, gerti iš puodelio. Mokosi praustis, rengtis. Naudojasi stalo įrankiais, padedamas naudojasi tualetu, prausiasi, rengiasi. Bando laikytis susitarimų, saugiai elgtis.	0-3 metų	Vaikai ugdosi asmeninius valgymo, higienos, aplinkos tvarkymo ir saugaus elgesio įgūdžius, mokosi savarankiškai valgyti, naudotis stalo įrankiais, laikytis elgesio prie stalo taisyklių, serviruoti stalą. Veiklų metu žaidžia teminius žaidimus, domisi maisto kilme ir jo tausojimu. Jie mokosi atpažinti kūno siunčiamus signalus, suprasti grupės dienvartę, savarankiškai dėti dienos ritmą, tyrinėti nuotaikų ir energijos kaitą, kurti ritualus. Vaikai per daineles ir pasakojimus supranta higienos svarbą, aptaria aprangą, mokosi kurti estetišką aplinką.
Bando serviruoti stalą, laikytis elgesio prie stalo taisyklių. Mokosi saugiai elgtis kelyje, naudotis aštriais daiktais. Žino, kodėl svarbu valgyti įvairų maistą, kaip jis atsiranda ant stalo. Renkasi sveiką maistą, rūpinasi daiktais grupėje. Žino pagalbos telefono numerį.	4-6 metai	

Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai

Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Kuriamas kontekstas kupinas žaislų, atviras iššūkiams, jame daug laisvės vaiko spėliojimams, atsakymų į savo keliamus klausimus paieškoms, tyrinėjimu grindžiamiems sprendimams. **Mokytojas** yra aktyvus pavyzdys – demonstruoja, kaip elgtis prie stalo, naudoti stalo įrankius, laikytis higienos. Remiantis vaikų stebėjimais, planuojamos individualizuotos veiklos, atliepančios kiekvieno vaiko poreikius ir gebėjimus. **Organizuojamos** tokios veiklos, kaip „Kaip atkeliauja mano maistas?“, „Aš – virtuvės šefas“. Mokyklos maitinimo organizavimo specialistė organizuoja reguliarias sveikos mitybos pamokėles. Ugdymo procese taikomi patyriminiai metodai – serviravimas, rūšiavimas, maisto pažinimas. Taip pat naudojami vaidmenų ir režisūrinių žaidimų, estetinės veiklos, pasakojimai, diskusijos bei žaismingi ritualai. Naudojant mąstymo žemėlapius kuriamas dienos ritmas ir eiga. Kartu su „Vilniaus visuomenės sveikatos biuru“ organizuojami sveikos stiprinimo užsiėmimai. Rengiamos edukacijos „Gerutė ir Nevaliukas“. Teikiamas grįžtamasis ryšys apie vaiko įgūdžių pažangą (per susitikimus, užrašus, nuotraukas, pokalbius), teikiamos namų užduotys ar pasiūlymai - tęsti grupėje pradėtus įgūdžius ir namuose (pvz., vaikas parodytų, kaip serviuoja stalą, rūšiuoja). Švietimo pagalbos specialistai teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams aktualiais klausimais.

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS

Emocijų suvokimas ir raiška Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai **Fizinis aktyvumas**

Vertybinė nuostata: noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimu.

Esminiai gebėjimai: tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.

<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Vaikas savarankiškai juda, pereina kliūtis, lipa, šokinėja, bėga, meta ir gaudo kamuolį. Valdo smulkius daiktus, naudoja įrankius, taisyklingai laiko rašiklį, kerpa, užsega.	0-3 metų	Vaikai laisvai juda viduje ir lauke, tyrinėja judesį, dalyvauja judriose veiklose, patiria judėjimo džiaugsmą. Lavina stambiają ir smulkiają motoriką – vaikšto, bėga, šokinėja, konstruoja, piešia, kerpa. Kryptingai stiprinama pusiausvyrą, koordinacija, vikrumas ir judesio tikslumas per žaidimą ir aktyvų dalyvavimą.
Vaikas eina, bėga, šokinėja, lipa, balansuoja, mina triratuką. Derina judesius, taisyklingai laiko rašiklį, valdo ranką, kerpa, pila, užsega. Atpažįsta kūno poreikius, tiksliai juda, kuria subalansuotas konstrukcijas, orientuojasi erdvėje.	4-6 metai	

Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai

Judraus patirtinio ugdymosi kontekstas. Skatinamas vaikų judėjimo džiaugsmas ir kasdienis judrumas, didinamos judraus mokymosi galimybės. Judėjimą palaiko dialogiška vidaus ir lauko aplinkų jungtis, mobili įranga, pritaikyta tyrinėti judesį ir aktyviai dalyvauti ugdymo veiklose. Naudojama natūrali ir dirbtinai papildyta aplinka, kuriamos iššūkio ir saugios rizikos erdvės subalansuotam ugdymui(si) viduje ir lauke. **Mokytojas** supažindina vaikus daugialypiais kultūriniais kontekstais, kurių paskirtis - padėti kiekvienam kurti savo individualų tapatumą, tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimiausios ir tolimesnių aplinkų kultūrų kūrime. Mokytojas kuria tokią erdvę, kurioje vaikai gali patirti nuolatinės socialinės ir kultūrinės sąveikos reiškinius. **Organizuojamos** sportinės veiklos, tokios kaip „Nykštukų bėgimas“, „Diena su pagalve ir pižama“ ir kt., vaikai dalyvauja „Lietuvos mažųjų žaidynėse“. Vyksta judrūs žaidimai, estafetės, šokiai, imitaciniai judesiai. Mokykloje įgyvendinama: sveikatos stiprinimo programa „Rūpinamės savo sveikata“ bei „Sveikas maistas – sveikas vaikas“. Švietimo pagalbos specialistai teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams aktualiais klausimais.

JAUTRUS KULTŪRINEI ĮVAIROVEI
Aplinkos pažinimas Estetinis suvokimas

Vertybinė nuostata: nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.
Esminiai gebėjimai: pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.

<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Reaguoja į žmones, daiktus ir reiškinius aplinkoje. Orientuojasi artimoje aplinkoje, atpažįsta objektus, kai kuriuos naudoja pagal paskirtį. Džiaugiasi gyvūnais, augalais, reiškiniais, stengiasi būti atsargus ir rūpestingas.	0-3 metų	Žaisdami ir tyrinėdami vaikai pažįsta aplinkoje esančius daiktus ir jų požymius, skiria medžiagas (minkštos–kietos, skaidrios–neskaidrios, lengvos–sunkios). Klijuoja dienotvarkės paveikslėlius, atrinka ingredientus. Apžiūri daiktus iš visų pusių, atpažįsta pagal spalvą, formą, tekstūrą, kvapą, ieško pagal žodinį apibūdinimą. Orientuojasi aplinkoje, prisitaiko, ugdomi savarankiškumą. Remdamiesi patirtimi ir stebėjimu, susipažįsta su ryšio, transporto priemonėmis, jas grupuoja. Tyrinėja, grupuoja, atpažįsta augalų dalis, tekstūras, sėklas.
Atpažįsta gamtos objektus ir reiškinius, jų požymius, lygina, grupuoja, suvokia įvykių chronologiją. Komentuoja paros eigą, vartoja žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai, metų laikams. Rūšiuoja atliekas, paaiškina išteklių tausojimo svarbą.	4-6 metai	

Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai

Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Skatinamas vaikų smalsumas ir aplinkos pažinimas, siekiant suprasti objektus, reiškinius ir jų ryšius. Kuriamą žaismingą, atvirą aplinką su laisve tyrinėti, kelti klausimus ir ieškoti atsakymų. **Mokytojas** kuria tyrinėjimui palankią aplinką, skatina vaiką klausti, bandyti, atrasti ir suprasti matematinius dėsningumus per kasdienės patirtis. **Organizuojamos** ekskursijos į mišką ar parką, skatinančios tiesioginį gamtos pažinimą. Suteikiama laisvė vaikams eksperimentuoti, tačiau kartu nukreipiamos jų pastangos ir padedama analizuoti gamtos elementų savybes bei jų panaudojimo galimybes kūryboje naudojantis lauko klase. Į aplinkos pažinimo procesus įtraukiami Mąstymo mokyklos žemėlapiai padeda ugdyti pažinimo įgūdžius, taip pat gebėjimą mąstyti kritiškai ir analitiškai. Organizuojamos išvykos kartu su tėvais (globėjais), kurių metu aplankomi įvairūs teminiai parkai, sodai ir erdvės (išvyką į pelėdų parką, alpakų ūkį). Organizuojamos ekskursijos į „Energetikos ir technikos muziejų“, organizuojamos edukacijos aplinkosaugos tema (3D kinas). Švietimo pagalbos specialistai teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams aktualiais klausimais.

JAUTRUS KULTŪRINEI ĮVAIROVEI		
Aplinkos pažinimas		Estetinis suvokimas
<u>Vertybinė nuostata:</u> domisi, gėrasi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka <u>Esminiai gebėjimai:</u> atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.		
<u>Pasiekimų aprašas</u>	Pasiekimų žingsneliai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Reaguoja ir sutelkia dėmesį į emocingą kalbą, mimikas, judesius, spalvas, formas ir muziką. Mėgdžioja, tyrinėja patinkančius dalykus, stebi gamtos ir žmogaus sukurtus objektus. Emocingai reaguoja į kūrybą, atranda, kas jam gražu ar ne.	0-3 metų	Vaikai stebi ir tyrinėja vizualiai patrauklius aplinkos objektus bei reiškinius, reaguoja į mokytojo santykį su jais. Per analizę, lyginimą ir kategorizavimą ima suprasti formas, spalvas, dydžius, kontūrus, šviesą, šešėlius. Stebi kitų kūrybą, emocingai reaguoja į muziką. Vizualinis jautrumas ugdomas estetiškoje aplinkoje, leidžiant objektus liesti, tyrinėti iš skirtingų perspektyvų. Žodynas gausėja mokytojui įvardijant vaizdus, estetinius potyrius.
Gėrasi gamtos ir aplinkos grožiu, apibūdina kūrinių ypatumus, pasako įspūdžius apie muziką, šokį, vaidinimą, dailės kūrinius. Atpažįsta meno kūrinių išskirtinumą, apibūdina siužetą, veikėjus, nuotaiką, spalvas. Kuria nesivadovaudamas standartais, siūlo kaip tobulinti aplinką, vertina kitų kūrybą ir susieja ją su savo asmenine raiška.	4-6 metai	
Mokytojo vaidmuo ugdymo procese, kontekstai, ugdymo strategijos, metodai ir būdai		
Kūrybinių dialogų kontekstas. Kuriama vaizduotė, smalsumą ir nuostabą žadinanti aplinka, akcentuojanti kūrybos procesą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, džiaugsmą, pasididžiavimą įveikus iššūkius. Aplinkų estetika ir įvairovė skatina tyrinėti, išbandyti skirtingus raiškos būdus, improvizuoti, kurti ir perkurti. Kūrybos procesą palaiko mokytojas, sudarantis sąlygas vaikui veikti laisvai ir spontaniškai. Mokytojas – kūrybos partneris, įkvėpėjas, kuris stebi, siūlo priemones, įveda sąvokas, bet neperima iniciatyvos. Organizuojamos išvykos į muziejus esančius Vilniaus mieste. Veiklos organizuojamos tiek grupių erdvėse, tiek lauko erdvėse ar už Mokyklos ribų. Idėjų generavimui ir struktūrizavimui naudojami mąstymo žemėlapiai. Organizuojamos parodos, kurių metu eksponuojami darbai, kurie atlikti kartu su tėvais (globėjais): advento vainikų paroda, velykinių margučių paroda „Saulė skleidžia spinduliuką?“. Lauko erdvėje eksponuojami priešmokyklinės grupės vaikų ir tėvų (globėjų) darbai. Švietimo pagalbos specialistai teikia konsultacijas tėvams (globėjams) ir mokytojams aktualiais klausimais.		

5. VAIKŲ UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

Vaikų individualūs pasiekimai stebimi nuolatos. Informacija apie vaikų pasiekimus kaupiama vaiko pasiekimų aplanke, kuriame yra fiksuojami trumpi komentarai, nuotraukos, atliktos užduotys, vaikų darbai, leidžiantys stebėti vaiko daromą pažangą. Papildomos įžvalgos apie vaikų pasiekimus fiksuojamos elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“. Duomenis apie vaiko gebėjimus reguliariai aptaria tos pačios grupės mokytojos, siekiant identifikuoti tobulintinas pasiekimų sritis ir planuojant ugdymo(si) turinį.

Mokslo metų pradžioje su tėvų bendruomene yra sutariama dėl individualių vaikų pasiekimų ir pažangos aptarimų pobūdžio ir aptarimų laiko tarpo. Ugdymo(si) laikotarpiu kiekvieną dieną arba esant poreikiui, mokytojai kartu su tėvais aptaria vaiko sėkmes ir tobulintinas sritis. Derinami vaiko, tėvų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčiai dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

Siekiant ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo dermės naudojami Mąstymo mokyklos metodo įrankiai, ugdymo planuose numatomi panašūs tikslai, o veiklos, priemonės ir kontekstai pritaikomi pagal vaiko raidą. Ikimokykliniame ugdyme pradėtos temos priešmokykliniame etape toliau plėtojamos ir gilinamos. Prieš pereinant į priešmokyklinę grupę, įvertinama vaiko pažanga ir numatomi tolimesni ugdymo(si) būdai ir metodai.

6. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Programos atnaujinimas. Programa atnaujinama kas penkerius metus, kitu atveju, pasikeitus Lietuvos Respublikos švietimo įstatymams ar kitiems teisės aktams, įpareigojantiems Mokyklą koreguoti ugdymo turinį ar organizavimo tvarką.

Programos pristatymas. Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos projektas 2025 m. balandžio mėn. 17 d. pristatytas Mokyklos bendruomenei.

PRIEDAI

1 priedas. Išvados apie mokyklos veiklos kokybę

Mokyklos stipriosios veiklos sritys:

1. Fizinė aplinka saugi ir pritaikyta vaikų poreikiams (1.1.2.*).
2. Vaikai žino, kokio elgesio iš jų tikimasi, dalyvauja grupės taisyklių kūrimo ir mokosi jų laikytis (1.3.1.).
3. Mokytojas žaidimą vertina kaip ugdymo(si), tyrinėjimų, atradimų, įsitraukimo ir džiaugsmo šaltinį (4.3.1.).
4. Vaikai naudoja įvairius patirties kaupimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), skatinančius juos tyrinėti, eksperimentuoti, savarankiškai domėtis ir būti kūrybingiems (2.2.2.).
5. Užtikrinama, kad kiekvieną dieną teisės aktais nustatytą laiką, vaikai praleistų gryname ore; mokyklos lauko erdvės panaudojamos visapusiškai vaikų ugdymuisi (3.1.4.).
6. Mokytojas ir šeimos nariai dalijasi informacija apie vaiko daromą pažangą (5.1.3.).
7. Mokykla atvira pokyčiams, dalyvauja švietimo kokybės gerinimo projektuose (7.1.4.).
8. Mokytojas gerbia kiekvieną šeimą, kviečia šeimos narius bendradarbiauti, parodo, kad jie yra laukiami ir randa būdų, kaip juos įtraukti į vaikų ugdymosi procesą (6.1.1.).
9. Mokytojai apmąsto ir įsivertina savo pedagoginės praktikos efektyvumą bei siekia gauti grįžtamąjį ryšį iš kitų kolegų, o prireikus stengiasi patobulinti savo pedagoginę praktiką (7.2.1.).
10. Mokytojas skiria reikiamą dėmesį kiekvienam vaikui, remdamasis jo stipriosiomis pusėmis ir skatindamas jų ugdytis (1.2.1.).

Mokyklos tobulintinos veiklos sritys:

1. Mokytojas supažindina šeimas su ugdymo programa, artimiausiais tikslais ir tariasi dėl bendradarbiavimo tikslams pasiekti (6.2.1.).
2. Mokytojas suteikia vaikų šeimų nariams galimybes mokytis vieniems iš kitų ir teikti tarpusavio pagalbą (6.1.3.).
3. Mokytojas gerbia kiekvieną šeimą, kviečia šeimos narius bendradarbiauti, parodo, kad jie yra laukiami ir randa būdų, kaip juos įtraukti į vaikų ugdymosi procesą (6.1.1.).

4. Vaikai mokosi saugoti aplinką ir turi praktinių galimybių prisidėti prie aplinkos puoselėjimo (NL) (3.3.1.).

5. Įsivertinimo rezultatai pristatomi bendruomenei (5.4.1.).

* - tema arba veiklos rodiklis pagal Mokyklų, vykdančių ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodinių rekomendacijų 2 priedą (**TAR, 2023-01-30, Nr. 1530**)

NAUDOTA LITERATŪRA

1. Al-Wardany, A., Omar, A., Othman, Y., Saleh, W. M. (2020). „The impact of a strategy based on thinking maps in the teaching of science on educational achievement and developing marzano’s productive habits of mind at preparatory school pupils“. Prieiga per internetą: [\(PDF\) THE IMPACT OF A STRATEGY BASED ON THINKING MAPS IN THE TEACHING OF SCIENCE ON EDUCATIONAL ACHIEVEMENT AND DEVELOPING MARZANO’S PRODUCTIVE HABITS OF MIND AT PREPARATORY SCHOOL PUPILS](#)
2. Giržadienė, A. (2005). Jaunesniojo mokyklinio (i – iv klasės) amžiaus vaikų kūrybiškumo ypatumai. Prieiga per internetą: [Microsoft Word - Girzadiene Aldona.doc](#)
3. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas. Prieiga per internetą: [Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas](#)
4. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės. Prieiga per internetą: [Ikimokyklinio ugdymo programos gairės](#)
5. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. Prieiga per internetą: [I-1489 Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas](#)
6. Mąstymo gebėjimų vertinimo programa. (2020). Prieiga per internetą: [Mastymo gebėjimu vertinimo programa.pdf](#)
7. Pakeitimas „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“. Prieiga per internetą: [2024 02 -14 Įsakymas dėl Aprašo pakeitimo](#)
8. Prieiga per internetą: [Tyrimai ir leidiniai - EDU Vilnius](#)
9. Prieiga per internetą: [Nacionalinė švietimo agentūra - » Tyrimai ir analizės](#)
10. Talento ir inovatyvaus mąstymo ugdymo mokyklose teorija ir praktika. Prieiga per internetą: [Talento ir inovatyvaus mąstymo ugdymo mokyklose teorija ir praktika. 1 dalis](#)
11. Vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programoje, pasiekimų stebėsenos priemonė „Pasiekimų žingsneliai“. Prieiga per internetą: [Priemone-Pasiekimu-zingsneliai.pdf](#)